

Kedves Kollégák!

Alább küldjük a VIMOSZ hírlevelének 2025. évi huszonhatodik számát.

Dr. Böröcz Lajos

Hírlevél

2025. november 24. 21. évfolyam 26. szám

Szövetségi hírek

- Évzáró Intéző Bizottsági ülés

Tag- és társszervezeti hírek

- A Magyarország Tortája verseny bekerült a Magyar Értéktárba
- HOTREC-EFFAT Szociális Párbeszéd Plenáris Ülés

Nemzetközi hírek

- Adatmenedzsment a vendéglátásban
- A rendezvények emberi oldala nem kiváltható
- Inkluzív rendezvények gazdasági jelentősége
- Drónos ételkiszállítás
- A Sodexo sikeres üzleti évet zárt
- Kockázatkezelés az üzleti utaztatásban
- Svájci vendéglátóipar
- Német egyetemi menzák felújítása
- Brit vendéglátóipar
- Brit adóváltozások
- A turizmus gazdasági hozzájárulásának mértéke
- Üzleti utak kis nyaralással

- Turisztikai óriások negyedéves eredményei
- Robotika akvizíció az Unoxnál
- A Wolt hivatalos FIFA partner
- A turizmus munkaerőhelyzete 2025-ben

Uniós hírek

- Európai Gazdasági és Szociális Bizottság - A jövő munkaereje

Szövetségi hírek

Évzáró Intéző Bizottsági ülés

Szövetségünk évváró Intéző Bizottsági ülését 2025. december 3-án, szerdán 14:00-kor tartjuk a New York Kávéházban. Az ülésen beszámolunk a legutóbbi IB óta történt eseményekről, áttekintjük az aktuális lobbügyeket, valamint megvitatjuk a jövő év fontosabb teendőit.

Tag- és társszervezeti hírek

A Magyarország Tortája verseny a Magyar Értéktárban

A Magyarország Tortája verseny 2025. november 10-én felvételt nyert a Magyar Értéktárba, immár a 162 Kiemelkedő Nemzeti Érték egyikeként. Büszkék vagyunk rá, hogy szervezetünk ajánlásával mi is hozzájárulhattunk a verseny méltó elismeréséhez. Gratulálunk a Magyar Cukrász Ipartestületnek, és sok sikert kívánunk a jövőben is!

HOTREC-EFFAT Szociális Párbeszéd Plenáris Ülés

A november 14-én tartott eseményen - melyen mi is részt vettünk - élénk szakmai párbeszéd zajlott az európai munkaerőpiac és a turisztikai ágazat aktuális kihívásairól. A munkavállalói oldal képviselői üdvözölték a minimálbér-

irányelv bírósági megerősítését, ugyanakkor hangsúlyozták a rövid távú bérleti konstrukciókhoz kapcsolódó foglalkoztatási rendellenességek sürgős kezelésének szükségességét. Rámutattak, hogy ezen atipikus foglalkoztatási formák több tagállamban munkaügyi és szociális feszültségeket keltenek, amelyek gátolják a méltányos munkafeltételek megteremtését. A HOTREC fő felszólalója méltatta az európai vendéglátó- és szállodaipar rezilienciáját és alkalmazkodóképességét, ugyanakkor kiemelte az ágazatot érő tartós nyomást a munkaerő- és készséghiány tekintetében. Ennek következményei már több országban érzékelhetők: egyes vállalkozásoknál megjelent a szolgáltatási színvonal csökkenése és a nyitvatartási idők rövidítése vált elkerülhetetlenné. Hangsúlyozta, hogy az ágazatban mintegy 1 millió munkavállaló hiányzik, ami a gazdasági teljesítmény fenntarthatóságát is veszélyezteti.

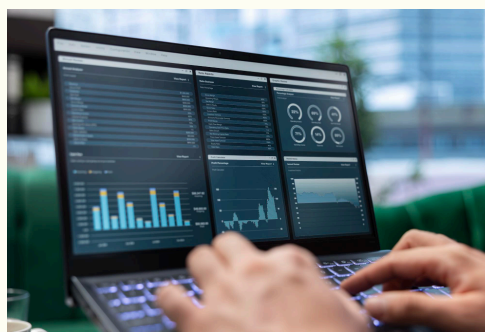

Az Európai Bizottság képviselője jelezte, hogy 2026 második negyedévében megjelenik a Bizottság új turizmusstratégiai javaslata. A dokumentum a digitalizáció, a környezetvédelem és az ágazati reziliencia mellett új szociális szempontokat is tárgyal majd, így a helyi lakossággal folytatott párbeszédet, a válsághelyzetekre való felkészülést és a klímaváltozásra adott reakciókat is. A tervek szerint a stratégia központi eleme lesz a készséghiányok kezelése és a szociális fenntarthatóság erősítése. A tanácskozáson elhangzott, hogy a munkaerőpiac jelenlegi állapota „new new normal” (dinamikus, folyamatosan változó) helyzetként írható le: a hagyományos munkaerőhiányt mostanra egy többretegű, kumulált készséghiány súlyosbítja. Több országban - például Ausztriában - további problémát jelent, hogy bizonyos turisztikai szegmensek, mint például a hajóturizmus, nem generálnak helyi fogyasztást a célállomásokon, ami gyengíti a helyi gazdaság erősítését. A résztvevők megfogalmazták, hogy az ágazat önmeghatározásában is szemléletváltásra van szükség. Ahelyett, hogy a nehéz fizikai munkára, a hétvégi és ünnepnapra munkavégzésre, a nem mindig rendezett szerződéses viszonyokra vagy az alacsony képzettségű munkaerő nagy arányára helyeznék a hangsúlyt, a szektor pozitívabb, vonzóbb narratívát kell kialakítson, amely tükrözi értékeit, fejlődési lehetőségeit és társadalmi jelentőségét.

Nemzetközi hírek

Adatmenedzsment a vendéglátásban

A modern vendéglátásban a vendégadatok már messze nem csupán marketingeszközök, hiszen kulcsfontosságú szerepet játszanak a személyre szabott élmények megteremtésében. Aki tudatosan és felelősen használja ezeket az információkat, az a vendégelégedettséget, a lojalitást és a visszatérési arányt is képes jelentősen növelni.

A The Shoring Company szerint az adatvezérelt szemlélet a jövő sikeres vendéglátó vállalkozásainak egyik legfontosabb alappillére. A vendégadatok gyűjtése és elemzése lehetővé teszi a személyre szabott ajánlatokat, kommunikációt és a szolgáltatásokat. A személyre szabás egyben a klasszikus kedvezményalapú modellek alternatíváját is jelenti. A tömeges akciók helyett ma már a célzott, egyéni figyelem számít: egy jól időzített meghívás, egy születésnapi üzenet, egy pohár bor a törzsvendégnek vagy egy ételajánlat, amely illik a korábbi rendeléséhez. A hatékony adatfelhasználás alapja a különböző adatforrások integrálása. A foglalási rendszerek, kasszaadatok és vendégvisszajelzések összekapcsolása révén kialakított vendégprofil lehetővé teszi, hogy a kapcsolat a teljes ügyfélút során - az első kapcsolatfelvételtől a visszatérésig - konzisztens és személyes maradjon. Ugyanakkor az adatkezelésben a bizalom és az átláthatóság a legfontosabb. A vendégeknek tudniuk kell, milyen adatokat gyűjt a vállalkozás, mire használja azokat, és milyen előnyük származik belőle. A „kevesebb több” elv itt különösen igaz: elegendő ismerni a foglalási adatokat, a kedvenc ételeket vagy a visszajelzéseket - nincs szükség invazív, állandó megfigyelésre. Csak az önkéntességre, tiszteletre és átláthatóságra épülő adatmodell képes hosszú távon mindkét fél - a vendég és a szolgáltató - számára értéket teremteni.

A rendezvények emberi oldala nem kiváltható

Bár az eseményszervezésben egyre nagyobb teret kapnak az automatizált rendszerek, a mesterséges intelligencia és a digitális megoldások, a valóban emlékezetes rendezvények kulcsa továbbra is az emberi tényező.

A technológia önmagában nem képes érzelmi kötődést, empátiát és személyes élményt nyújtani - ezek azok az elemek, amelyek az eseményeket sikeressé és maradandó élménnyé teszik. Az audiovizuális (AV) rendezvénytechnológia hatékony eszköz a szervezők kezében, ugyanakkor, ha rosszul alkalmazzák, akár akadállyá is válhat - stresszt és technikai hibákat okozva. A „Spaces at The Spine” rendezvényhelyszín példája jól mutatja, hogy a technológia akkor működik igazán, ha láthatatlanul, de zökkenőmentesen támogatja a szervezőket és a résztvevőket. Az itt alkalmazott koncepció a vendégek jóllétére, a stressz csökkentésére és az egyszerű használatra épül - az élmény egyszerre legyen természetes és professzionális. Az AV-szakemberek szerepe messze túlmutat a technikai megvalósításon: ők értik meg, milyen hatást kíván kiváltani az ügyfél, és képesek ennek megfelelő kreatív megoldásokat kínálni - akár valós idejű visszajelzési felületeket, digitális táblákat vagy egyedi vizuális élményeket. Ezek az ötletek nem kézikönyvből születnek, hanem empátiából, figyelemből és rugalmasságból. A pandémiát követően az iparágban felerősödött az automatizálás iránti érdeklődés, ám ez felveti a kérdést: miért is találkozunk személyesen? A válasz az emberi kapcsolatban rejlik - abban, hogy az emberek látva, hallva és értékelve érezzék magukat. A jövő eseményei akkor lehetnek igazán sikeresek, ha a technológia nem helyettesíti, hanem kiegészíti az emberi kreativitást és gondoskodást (cit-world).

Inkluzív rendezvények gazdasági jelentősége

A brit Meetings Industry Association (MIA) jelentése szerint azok a rendezvények, amelyek nem helyeznek kellő hangsúlyt a hozzáférhetőségre és inkluzivitásra, akár 274 milliárd fontnyi vásárlóerőről mondanak le - ennyit tesz ki a fogyatékkal élő emberek és családjaik éves költsége az Egyesült Királyságban.

Az „*A Practical Guide to Accessible Events*” c. útmutató, amely a Diversity Alliance közreműködésével készült, gyakorlati iránymutatást nyújt az eseményszervezők számára az inkluzív tervezés és működés mindennapi beépítéséhez. Az útmutató rávilágít, hogy azok a vállalatok, amelyek a fogyatékkal élők bevonásában élen járnak, több mint 1,5-szeres bevételt és kétszeres nyereséget érnek el versenytársaikhoz képest. A jelentés hangsúlyozza az emberi és társadalmi aspektusokat is: minden 100 rendezvényrésztvevő közül 14-16 fő él valamilyen fogyatékkal, melyek 70-80%-a nem látható első pillantásra. Az útmutató a Disability Action Plan (2024) és a European Accessibility Act (2025) mentén hívja fel a figyelmet az új szabályozási követelményekre, miközben arra ösztönzi a szakmát, hogy a minimális megfelelés helyett proaktív, kreatív és innovatív megközelítést alkalmazzon. A kiadvány egy nyolclépéses “Roadmap to Accessible Events” modellt is bemutat, amely a helyszínválasztástól a digitális hozzáférhetőségig lefedi az inkluzív eseménytervezés kulcselemeit.

A Business of Events és az ICC Wales felmérése kimutatta, hogy bár a helyszínek 57%-ának van hivatalos, 31%-ának pedig informális akadálymentességi irányelve, csak 35% érzi magát teljesen felkészültnek a különböző igények kielégítésére. A felmérés szerint a fizikai akadályok továbbra is problémát jelentenek: a résztvevők 28%-a tapasztalt nehezen hozzáférhető tereket, például emelkedőket liftek nélkül vagy szűk folyosókat. Hasonló a helyzet az alapvető szolgáltatásoknál: bár 91% állította, hogy akadálymentes mosdók állnak rendelkezésre, 24% találkozott hiányzó vagy nem megfelelő létesítményekkel. A navigációt nehezítő jelzések és a hiányos személyes vészki menekítési tervek (Personal Emergency Evacuation Plan - PEEP) is jelentős problémát jelentenek. A digitális akadályok is fennállnak: a résztvevők 14%-a jelezte, hogy a rendezvényekhez kapcsolódó online platformok nem voltak hozzáférhetőek. Bár a közelmúltban néhány szervezet, például a Cvent CONNECT Europe, vállalta a WCAG 2.1 Level AA szabványoknak való megfelelést, az ágazat egészében az EAA (European Accessibility Act) előírásainak betartása elmarad. A kutatás hangsúlyozza a neurodiverzitás és a láthatatlan akadályok kezelésének hiányát is: a legtöbb helyszín nem biztosít csendes szobákat, és a programok ritkán alkalmazkodnak a különböző igényekhez. Ugyanakkor kiemeltek jó gyakorlatokat is, például az Edinburgh International Conference Centre neurodiverzitásra vonatkozó arany szintű akkreditációját, valamint a SQLBits konferencia „Bits Buddies” önkénteseit és csendes szobáit (C&IT).

Drónos ételkiszállítás

Dublinban ma már nemcsak az utcákon, hanem az égbolton is zajlik az házhozszállítás: a Manna Air Delivery napi mintegy 1000 rendelést teljesít drónokkal, mindössze átlagosan 2 perc 40 másodperc alatt.

A vállalat - amely több mint 250 000 sikeres repülést hajtott végre - a világ egyik legfejlettebb drónos logisztikai modelljét működteti.

A vezérigazgató által alapított cég olyan partnerekkel dolgozik együtt, mint a Just Eat, Uber Eats vagy a Delivery Hero, és célja, hogy a hagyományos járműveket teljesen kiváltsa a kiszállítások során. Egy drón óránként akár nyolc szállítást is képes elvégezni, miközben a szolgáltatás ára - 1,99 euró körül - versenyképes marad a kiszállítási díjak között. A modell fenntarthatóságát bizonyítja, hogy egy drónos szállítás energiafelhasználása csupán egyhatoda a hagyományos járművek CO₂-kibocsátásának, és a baleseti kockázat is töredéke a közúti futárszolgáltatásokhoz képest. A Manna már az éttermek forgalmának akár 20 százalékát is képes generálni. A sikere egyik kulcsa az, hogy Európa egységes és kedvező szabályozási környezetet biztosít a drónrepülésre: a Manna Air Delivery hivatalos áruszállítási engedéllyel rendelkezik, és még a dublini repülőtér közelében is működhet. Finnországban és Svédországban már folyamatban van a terjeszkedés, a további terjeszkedési irány pedig az Egyesült Arab Emírségek (Dubai, Abu Dhabi). Bár Németországban és Franciaországban a jogi és adatvédelmi akadályok nehezítik a piacra lépést, a cég vezérigazgatója szerint a drónos házhozszállítás a logisztika jövője, amelyben világszerte óriási növekedési lehetőség rejlik (food-service).

A Sodexo sikeres üzleti évet zárt

A Sodexo a 2025. augusztusában üzleti évét stabil eredményekkel és stratégiai átalakulásának megerősítésével zárta. A vállalat 695 millió euró konszolidált nettó nyereséggel zárta az évet, ami 5,8%-os visszaesést jelent az előző évhez képest.

A globális árbevétel ugyanakkor 24 074 milliárd euróra nőtt, ami 1,2%-os abszolút bővülést és 3,3%-os organikus növekedést mutat. A bevételek megoszlása: 11 180 milliárd euró Észak-Amerikából, 8,593 milliárd euró

Európából, valamint 4,301 milliárd euró egyéb nemzetközi piacokról származott. A vállalat operatív eredménye ugyan mérsékelten csökkent, de a pénzügyi struktúra optimalizálását a Sodexo hosszú távú likviditási és rugalmassági céljai indokolták. A vállalat növekedését az EU által jóváhagyott akvizíció, a spanyol Grupo Mediterranea felvásárlása is erősíti. A felvásárlás a spanyol közétkeztetési piacon stratégiai jelentőségű: a Sodexo a Mediterránea integrálásával megduplázza spanyolországi jelenlétét, és a vállalati, egészségügyi és oktatási szegmensek egyik meghatározó szereplőjévé válik. A madridi központú Grupo Mediterranea mind a köz-, mind a magánszférában aktív, továbbá Portugáliában, Chilében és Peruban is működő egységekkel rendelkezik. A Sodexo 2025-ben látványos előrelépést tett fenntarthatósági céljai felé is. A vállalat az alkalmazotti elkötelezettséget 80%-on tartotta, a munkabaleseti ráta 0,45-re csökkent, míg az üvegházhatású gáz-kibocsátás 19,3%-kal mérséklődött a 2017-es évhez képest. Kiemelt eredmény a 47,6%-os élelmiszerpazarlás-csökkentés, amelyet a partnerekkel és ügyfelekkel együttműködve értek el. A „Better Tomorrow 2028” fenntarthatósági stratégiával a Sodexo új iránymutatást ad a vállalat társadalmi, környezeti és gazdasági hatásainak erősítésére.

Turisztikai óriások negyedéves eredményei

A 2025-ös év harmadik negyedévében a legnagyobb digitális turisztikai platformok - Expedia, Booking és Airbnb - kiemelkedő pénzügyi eredményeket értek el. Az Expedia bevétele 4,4 milliárd dollár, ami 9%-os éves növekedés, a bruttó foglalások értéke 30,7 milliárd dollár, 12%-kal több, mint egy évvel korábban. A foglalt éjszakák száma 11%-kal nőtt, a kiigazított EBITDA eredmény 16%-kal, 1,4 milliárd dollárra emelkedett. A B2B értékesítés 26%-kal, a B2C foglalások pedig 7%-kal emelkedtek. A Booking Holdings 49,7 milliárd dollár bruttó foglalási értéket ért el, ami 14%-os növekedés az előző évhez képest. Az éjszakák száma 8%-kal nőtt, különösen Európában és az ázsiai és csendes-óceáni térségben. A növekedés ellenére a vállalat sikeresen kezelte a makrogazdasági kihívásokat, például a valutaingadozást és geopolitikai bizonytalanságot. Az Airbnb bevétele 4,1 milliárd dollár, 10%-os növekedés, a

bruttó foglalási érték pedig 22,9 milliárd dollár, ami 14%-os emelkedés és a cég történetének legjobb harmadik negyedéves teljesítménye. A lefoglalt éjszakák és élmények száma (amely a szállást és a kiegészítő tevékenységeket is magában foglalja) 9%-kal nőtt. Külön kiemelkedő az Indiai piac, ahol az új felhasználók száma 50%-kal emelkedett, amit a növekvő középosztály és az Airbnb lokalizációs stratégiái ösztönöztek.

Robotika akvizíció az Unoxnál

A hazánkban is ismert olasz sütőtechnológiai specialista Unox teljes mértékben felvásárolta a Bologna közelében működő Roboqbo Srl-t, amely az automatizált élelmiszer-feldolgozási rendszerek egyik vezető gyártója. A tranzakcióval az Unox portfóliója robotizált és magas szinten automatizált megoldásokkal bővül, elősegítve egy teljesen integrált, professzionális konyhai technológiai ökoszisztéma kialakítását.

A vállalat a Roboqbo rendszereit saját intelligens CHEFTOP és BAKERTOP sütőplatformjaiba integrálva kívánja lefedni az alapanyag-előkészítés és ételkészítés teljes folyamatát. Az Unox már a 2026-os év éves árbevételében is jelentős növekedést vár a felvásárlás hatásaként. A Roboqbo alapítója kiemelte, hogy a vállalat az eredetileg nagyipari felhasználásra szánt automatizálási megoldásokat teszi elérhetővé professzionális konyhák és cukrászatok számára. A Roboqbo 2024-ben mintegy 17 millió eurós árbevételt ért el körülbelül 120 alkalmazottal. Legfontosabb termékük, a Qbo Universal Processing System, amely több eszközt kiváltva képes végrehajtani a kulcsfontosságú élelmiszeripari és cukrászati munkafolyamatokat, növelve a hatékonyságot, pontosságot, biztonságot és a reprodukálhatóságot. Az Unox-csoport több mint 770 főt foglalkoztat, termékeit 110 országban értékesíti. A vállalat legutóbbi üzleti évében 330 millió eurós rekord árbevételt ért el, ami 14%-os növekedést jelent, míg a megrendelések volumene 17%-kal emelkedett.

Kockázatkezelés az üzleti utaztatásban

A BDC Travel tanácsadó részlege, az Advito legújabb Travel Risk Management ROI Report jelentése szerint az elmúlt évben öt szervezetből négy kénytelen volt üzleti utazási terveit egészségügyi vagy biztonsági kockázatok miatt módosítani. A felmérés szerint az üzleti utazók 58%-a személyesen változtatott, mert nem érezte magát biztonságban.

A jelentés rávilágít, hogy a globális bizonytalanság növekvő hatással van a vállalati működésre, és a proaktív kockázatkezelés hiánya projektkéséseket, ügyfél-elégedetlenséget és a helyettesítési költségek növekedését eredményezheti. A megfelelő biztonsági program nem csupán a működés folytonosságát biztosítja, hanem a tehetségek megszerzésében és megtartásában is kulcsszerepet játszik: a megkérdezett üzleti utazók több mint fele szerint az utazási biztonság a legértékesebb vállalati támogatás. A jelentés kitér a jogi kockázatokra is miszerint bizonyos országokban a gondatlanság polgári peres eljárásokat vagy munkavállalói kártérítési igényeket vonhat maga után, más régiókban pedig akár büntetőjogi felelősség is felmerülhet, ha nem védik megfelelően az utazó munkavállalókat. A jelentés rávilágít a biztosítási fedezet kritikus hiányosságaira is: belső ellenőrzések során több szervezet felfedezte, hogy alkalmazottai magas kockázatú célállomásokat látogattak, amelyek nem voltak lefedve a vállalati biztosítási kötvényekkel, jelentős pénzügyi kockázatot okozva. A proaktív kockázatkezelés az ad hoc vészhelyzeti költségek csökkentése révén mérhető pénzügyi előnyt nyújt (cit-world).

Svájci vendéglátóipar

A foodservice rangsora szerint a svájci vendéglátóipar 2024-ben ismét növekedést mutatott: a 43 legnagyobb piaci szereplő összbevétele 4,4%-kal emelkedett, meghaladva a 6 milliárd svájci frankot. A piac mind a négy fő szegmensben bővült, 2,9% és 5,6% közötti ráta mellett.

A koncepció-specialisták bizonyultak a legerősebbnek (+5,6%), míg a közétkeztetés (+4,1%) szintén robusztus fejlődést ért el. A kereskedelmi

vendéglátás növekedése (+2,9%) mérsékeltebb volt, részben a fogyasztói szokások változása miatt, míg a közlekedési vendéglátás 3,4%-os bővülést produkált. A vállalkozások körében a digitalizáció, a működési folyamatok optimalizálása és az árképzés finomhangolása vált kulcsfontosságúvá, miközben a vendégélmény fejlesztése és a munkavállalói bérszintek emelése is stratégiai szerepet kapott. A költségek emelkedése ellenére a legtöbb szereplő csak visszafogott áremelést hajtott végre, jellemzően az inflációs rátát kissé meghaladó mértékben. A piac szerkezetében a legnagyobbak dominálnak: a top 5 vállalkozás a teljes forgalom 48,6%-át adta 2024-ben, 5,2%-os növekedéssel. Kiemelkedett közülük a McDonald's, amely 8,2%-os növekedést ért el. A franchise-hálózat 184 éttermet üzemeltetett, köztük 5 újonnan nyitott egységgel, és további bővítéseket tervez 2025-re. Fejlesztéseik fókuszában a digitalizáció, a vendéghűség növelése és a kínálat szélesítése állt, ugyanakkor kihívást jelentettek számukra a nyersanyagárak emelkedése és az építési engedélyezési folyamatok nehézségei. A McDonald's stratégiai intézkedései között szerepelt a széles vásárlóközönség számára is megfizethető menük bevezetése, valamint a Happy Meal 20 éve változatlan árszintjének fenntartása. A vállalat hosszú távú célja, hogy tovább növelje piaci részesedését, és egyre több helyi terméket építsen be kínálatába, miközben folyamatos beruházásokkal és fejlesztésekkel támogatja stabil piaci jelenlétét Svájcban.

Német egyetemi menzák felújítása

A Német Hallgatói Szövetség (Deutsches Studierendenwerk, DSW) sürgeti a német egyetemek infrastruktúrájának gyors felújítását és a megfelelő állami támogatások biztosítását.

A DSW 57 hallgatói- és diákszövetséget tömörít, és követeli, hogy a szövetségi kormány nagyszabású, hatékony támogatást és jelentős forrásokat biztosítson a felsőoktatás épületeinek modernizálására. A kormány eddigi tervei, például a „Schnellbauinitiative Hochschule” (gyorsépítési program a felsőoktatás számára) keretében, mindössze 60 millió eurót irányoznak elő - ami a DSW szerint közel sem elegendő. A felújítási késedelem a hallgatói szolgáltatások teljes spektrumát érinti, beleértve az előadótermeket, laborokat, könyvtárakat, valamint a menzákat és kávézókat, amelyek a hallgatói szervezetek üzemeltetésében vannak. A DSW becslése szerint csak a menzák és kávézók energetikai korszerűsítéséhez négymilliárd euróra lenne szükség a következő négy évben. Az egész felsőoktatási rendszerre vonatkozó felújítási igény Hochschulrektorenkonferenz (HRK) szerint mintegy 140 milliárd euró. A felsőoktatási intézmények fontos központjai lehetnek a fenntartható oktatás és kutatás számára, és kulcsfontosságúak a gazdaság és társadalom jövőbeli

fejlődése szempontjából. Ehhez azonban biztosítani kell, hogy minden egyetemi tér - az előadótermektől a laborokon át a menzáig - megfelelő állapotban legyen (food-service.de).

Brit vendéglátóipar

Az Egyesült Királyság vendéglátóipara 2025-ben számos, egymással összefüggő kihívással nézett szembe. A Moore Kingston Smith „A vendéglátás 2025-ben - egy válságban lévő ágazat?” című jelentése kiemeli, hogy a megnövekedett munkaerőköltségek, az energia- és élelmiszerárak emelkedése, valamint a csökkentett vállalati adókedvezmények jelentősen szűkítették a működési mozgásteret.

A munkaerőhiány miatt sok üzemeltető kénytelen rövidíteni a nyitvatartási időt, és egyre nagyobb mértékben támaszkodik a technológiai megoldásokra. Eközben a magas megélhetési költségek csökkentik a fogyasztók szabadon elkölthető jövedelmét, ami áremelési dilemmához vezet: a vállalkozásoknak úgy kell fenntartaniuk nyereségességüket, hogy közben ne veszítsék el a vendégeket. A munkaerő- és bevándorlási kihívások továbbra is kritikusak. A képzett munkavállalókra vonatkozó vízumrendszer szigorodása - magasabb fizetési küszöbértékek és szigorúbb képzettségi követelmények - jelentősen korlátozza a nemzetközi toborzás lehetőségeit. A Moore Kingston Smith azt javasolja, hogy a vállalkozások fókuszáljanak a megtartási stratégiákra, például a rugalmas munkarendre, a jóléti kezdeményezésekre és a karrierfejlesztési programokra, hogy csökkentsék a fluktuációt és biztosítsák a szolgáltatás minőségét. A technológia és a mesterséges intelligencia is fontos eszköz: az automatizálás, az ütemezés optimalizálása, a valós idejű költségkövetés és a kereslet-előrejelzés lehetővé teszi a hatékonyság növelését, a marginok védelmét, és felszabadítja az időt a stratégiai döntésekre és a vendégélmény fejlesztésére. A gazdasági bizonytalanság ellenére a fúziók és felvásárlások (M&A) tevékenysége élénk, különösen a szállodák és élményközpontú szabadidős vállalkozások terén, ahol a stabil kihasználtsági arányok és a hosszú távú tapasztalati kiadások iránti kereslet vonzza a befektetőket. A magántőke-társaságok aktívan keresik azokat a lehetőségeket, amelyek a digitalizáció, a fenntarthatóság és a működési hatékonyság révén növelhetik az értéket. A szabályozási és számviteli változások, például a borraivaló elosztásának átalakítása és az FRS 102 módosításai, új megfelelési és pénzügyi kihívásokat teremtenek, amelyek befolyásolhatják a hitelszerződéseket és a refinanszírozási tárgyalásokat. A jelentés szerint a legjobb esélyekkel azok a vállalkozások indulnak, amelyek

ötvözik a pénzügyi fegyelmet, az innovációt, az alkalmazotti elkötelezettséget és az ESG-stratégiákat, miközben reagálnak a fogyasztói igényekre, és hangsúlyt helyeznek a fenntarthatóságra és az autentikus, élményközpontú vendéglátásra.

Brit adóváltozások

Az Egyesült Királyságban a családi tulajdonú vendéglátóipari- és turisztikai vállalkozásoknak 2026 áprilisától jelentős változásokkal kell szembenézniük az örökösödési adó (Inheritance Tax, IHT) terén.

Jelenleg a Business Property Relief (BPR) lehetővé teszi, hogy a családi vállalkozások tulajdonát öröklés esetén részben vagy teljesen mentesítsék az IHT alól, így a vállalkozások generációk között folyamatosan működhetnek. A jelenlegi rendszer 100%-os mentességet biztosít az egyéni vállalkozók, társaságok és nem jegyzett részvénytársaságok eszközei után, míg az ingatlan, gépek vagy irányító részesedés esetén 50%-os kedvezmény jár. 2026. április 6-tól a 100%-os adókedvezmény maximális összege 1 millió font lesz. Ha az 1 millió fontos összeghatár túllépésre kerül, akkor a BPR hatálya alá tartozó összes további vagyon 50%-os öröklési adókedvezményre vagy 20%-os adókulcsra lesz jogosult. A változások hatása a vendéglátóipari vállalkozásokra jelentős lehet. Például egy 5 millió font értékű családi étteremlánc esetén a jelenlegi szabályok szerint a tulajdonos teljes vagyonát fiára vagy lányára hagyhatná adómentesen. Az új előírások szerint viszont csak az első 1 millió fontra vonatkozik a 100%-os mentesség, a fennmaradó 4 millió font után már csak 50%-os kedvezmény jár, ami akár 800 000 font örökösödési adót jelenthet. Felmérések szerint az érintett vendéglátóipari vállalkozások 51%-a a beruházások csökkenésére, 33%-a a vállalati átszervezések nehezítésére, míg 19%-a az adósság növekedésére számít a változások következtében. A hatások mérséklésére több lehetőség áll rendelkezésre. A házaspárok esetén a közös tulajdonlással a 100%-os mentesség plafonja 2 millió fontra emelhető, az eszközök ajándékozása hét évig IHT-mentes maradhat, míg a családi buy-out lehetőséget ad a vállalkozás irányításának átadására és a tőkenyereség-adó csökkentésére. Emellett érdemes átgondolni az eszközök bizalmi vagyonkezelésbe (trustba) helyezését a 2026. április 6-a előtti időszakban, mielőtt az új szabályok életbe lépnek. A megfelelő tervezés kulcsfontosságú, hogy a családi vállalkozás átadása a lehető leggazdaságosabban és a tulajdonos céljainak megfelelően történjen.

A brit kormány továbbá a közelgő költségvetésben tervezi az idegenforgalmi („holiday”) adó bevezetését, amely lehetővé tenné a polgármesterek számára, hogy saját városukban alkalmazzák a szálláshelyeken. Az adó gazdasági hatása jelentős lehet: A VisitBritain szerint 2024-ben a britek összesen 255 millió

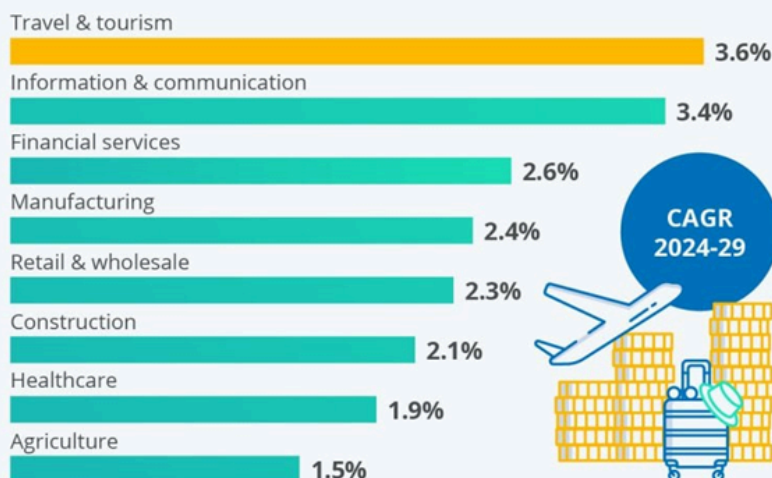
vendégéjszakát töltötték el a szálláshelyeken. Egy 5%-os idegenforgalmi adó a becslések szerint 518 millió font bevételt generálna. Mivel az adót a szállás ára mellett az ÁFA számításánál is figyelembe vennék, az effektív adóteher a nyaralások során 27%-ra emelkedne, ami az egyik legmagasabb Európában. Más európai országokban, ahol van idegenforgalmi adó, az ÁFA a vendéglátásra alacsonyabb, például Írorszáiban 9%, Németországban 7%. A vendéglátóipari szervezetek, így társszervezetünk a BHA (British Hospitality Association) is felhívják a figyelmet, hogy az új adónem áremelkedést, inflációs nyomást és fogyasztáscsökkenést okozhat, valamint munkahelyeket veszélyeztethet. Szerintük a kormánynak nem szabad a vendéglátóiparra hárítania az állam költségvetési problémáit, és a bevezetés hatásait alaposan mérlegelni kellene, hogy ne csökkenjen a turisták költsége és a gazdasági aktivitás az ágazatban (UKHospitality).

A turizmus gazdasági hozzájárulásának mértéke

„A turizmus a globális GDP 10%-át adja” állítás széles körben ismert, azonban ennek az értéknek a valódi jelentése és számítási alapja sokkal árnyaltabb. A World Travel & Tourism Council (WTTC) az iparág gazdasági hozzájárulását három kategóriában méri: közvetlen hozzájárulás - ide tartoznak a szállodák, légitársaságok, utazási irodák és turisztikai látnivalók -, közvetett hozzájárulás - a turizmust támogató beszállítói láncok, például élelmiszer-, takarító- és építőipari szolgáltatások -, valamint indukált hozzájárulás, amely a turizmusból származó jövedelemmel rendelkező dolgozók költségeiből ered. E három szint együttesével a WTTC 2024-ben azt állapította meg, hogy a turizmus összesen 10,9 billió dollárt, azaz a globális GDP körülbelül 10%-át, valamint 357 millió munkahelyet támogatott, ami a teljes globális foglalkoztatásnak szintén közel 10%-át jelenti.

TRAVEL AND TOURISM: THE FASTEST-GROWING SECTOR IN THE GLOBAL ECONOMY

Growth comparison by sector: gross value added (GVA)
measured in compound annual growth rate (CAGR)

Source: World Travel & Tourism Council (WTTC)

statista

A széles mérési keret miatt a „mindentizedik munkahely” és „GDP 10%-a” kijelentések igazak, de ez a számítási mód nem tükrözi az iparág közvetlen hozzájárulásának mértékét. A turizmus gazdasági ereje több tényező miatt is széleskörűen elfogadott. Az utazók költsége szinte minden iparágat érint: étkezésre, szállásra, közlekedésre, szórakozásra, kiskereskedelemre és helyi szolgáltatásokra egyaránt. Ez a széles körű gazdasági kapcsolódás láncreakciókat indít el, és növeli az iparág hatását. Emellett a turizmus munkaigényes ágazat, ahol a személyzet iránti kereslet magasabb, mint sok más iparágban, így a szektor különösen fontos munkaadó szerepet tölt be, különösen a fejlődő országokban és a turizmusra erősen támaszkodó régiókban. Hosszú távon a turizmus növekedése gyakran meghaladja a globális GDP növekedését, amit a növekvő jövedelmek, az utazás költségeinek csökkenése és a középosztály bővülése támaszt alá. Ugyanakkor több közgazdász és nemzetközi szervezet, például az UNWTO, az OECD és a Világbank, óvatosabban kezeli a turizmus gazdasági hozzájárulását. A WTTC módszere a közvetett és indukált hatásokat is beleszámolja, ami növelheti az ágazat látszólagos jelentőségét, míg a közvetlen hozzájárulások alapján a turizmus általában a globális GDP 3-5%-át és a foglalkoztatás körülbelül 5%-át adja. Ráadásul a számításban előfordulhat dupla számolás: például a hoteleknek szánt élelmiszer a mezőgazdaságban és a turizmusban is megjelenik, vagy a turistákat kiszolgáló építkezések egyszerre szerepelhetnek a turizmus és az építőipar statisztikaiban. A globális átlagértékek országonként is jelentősen eltérnek: a Maldív-szigeteken a turizmus a GDP több mint 60%-át adja, míg az Egyesült Államokban mindössze 2-3%-ot, Kínában pedig körülbelül 3%-ot. A „minden tizedik munkahely” kijelentés pedig magában foglalja a szezonális, részmunkaidős, beszállítói láncban dolgozó és a turizmusból származó jövedelemmel rendelkező munkavállalók által teremtett állásokat, így ez nem jelenti azt, hogy az emberek 10%-a ténylegesen közvetlenül az idegenforgalomban dolgozik. A mérési módszerek közötti különbségek megértése elengedhetetlen a politikai döntéshozók, a befektetők és mindazok számára, akik megpróbálják megérteni a szektor felépítését, gazdasági hozzájárulásának formáit és jelentőségét (eTN).

Üzleti utak kis nyaralással

Korábbi hírlevelünkben egy brit kutatásról készítettünk összefoglalót a témában, most egy újabb felmérés is készült, ezúttal Hollandiában. A The Hague & Partners Convention Bureau legújabb kutatása szerint az üzleti célból utazók 75%-a szeretné szabadidős céllal meghosszabbítani üzleti utazását.

Ez az arány a 26-35 év közöttiek körében a legmagasabb, 95%-kal, szemben az 36-45 évesek 67%-ával. A „bleisure” (business + leisure) utazások piaca

várhatóan 2032-re 1,71 billió dollárra nő. A jelentés rámutat a generációs különbségekre a munka-szabadidő egyensúly és az utazási preferenciák terén is. A 26-35 évesek 74%-a elégedett a jelenlegi egyensúllyal, míg az 36-45 éves korosztály esetében ez az arány 43%, a legalacsonyabb minden vizsgált csoportban. Az aktivitások terén is markáns eltérések figyelhetők meg: a fiatalabb utazók 86%-a kiemelten preferálja a gasztronómiai élményeket, szemben a 46-55 évesek 46%-ával. A szociális preferenciák terén is különbségek mutatkoznak: míg a fiatal szakemberek közel fele egyedül hosszabbítja meg utazását, a 46-55 évesek többsége a partnerével szeretne több időt tölteni. A jelentés gazdasági kontextusba is helyezi ezeket a trendeket: a meghosszabbítások többségét a vállalat finanszírozza, a válaszadók 78%-a jelezte, hogy a munkáltató fedezi az utazás költségeit, míg csak 8% vállalja saját költségen (cit-world).

A Wolt hivatalos FIFA partner

A finn gyökerekkel rendelkező Wolt, az amerikai Doordash anyavállalattal együtt hivatalos partnerként csatlakozik a következő FIFA-bajnokságokhoz: a 2026-os férfi világbajnoksághoz és a 2027-es női világbajnoksághoz. A partnerség kilenc országra terjed ki: Egyesült Királyság, USA, Kanada, Franciaország, Németország, Olaszország, Norvégia, Dánia és Finnország.

A partnerség keretében a Wolt és a Doordash kizárólagos szereplőként biztosítja az étel- és italrendelések kiszállítását és átvételét a tornák idején. A helyi kampányok, digitális kezdeményezések és közösségi programok révén a szurkolók aktívan részt vehetnek az eseményekben. A kampányt a 2002-es világbajnok, korábbi brazil futballcsillag, Ronaldinho indítja, akit a digitális marketingakciók során a rajongói elköteleződés fokozására vonnak be. A FIFA üdvözölte a partnerséget, kiemelve, hogy az együttműködés tökéletesen illeszkedik az eseményekhez. A 2026-os férfi világbajnokságot három ország - Kanada, Mexikó és USA - rendezi, 48 csapattal és 104 mérkőzéssel, a stadionokban várhatóan több mint 6,5 millió néző lesz, a televízión keresztül pedig több mint 6 milliárd néző követi majd az eseményt. A 2027-es női világbajnokság Brazíliában kerül megrendezésre (food-service).

A turizmus munkaerőhelyzete 2025-ben

A *Skift State of Talent in Travel 2025* jelentése átfogó képet ad arról, hogy a globális turizmusiparban a munkaerő vált az egyik legkritikusabb stratégiai területté. A szektor növekedése és jövedelmezősége ma már elsősorban attól függ, hogy a vállalatok mennyire képesek megtalálni, megtartani és fejleszteni a megfelelő munkatársakat.

A kutatás szerint a munkaerőhiány nem átmeneti probléma, hanem egy hosszú távú, rendszerszintű kihívás, amelyet a demográfiai folyamatok, a munkavállalói elvárások változása és a technológiai átalakulás egyszerre alakítanak.

A felmérés alapján a munkáltatók 45%-a tervezi növelni a létszámot a következő 12 hónapban, különösen a légitársaságok és a szállodák területén, miközben a munkavállalói kínálat egyre szűkösebbé válik. A legnagyobb hiány többek között a műszaki szakemberek és a középszintű vezetők körében jelentkezik. A legfőbb toborzási nehézségek között szerepel a készséghiány, a kulturális illeszkedés hiánya, a rugalmas munkavégzés iránti igény, valamint a bér- és elvárásbeli eltérések. Jelentős probléma, hogy sok felvett munkavállaló már a betanulási időszak alatt kilép, miközben a produktivitás csúcsát csak 10 hónap körül éri el.

A megtartás legalább ekkora kihívás: a munkáltatók fele szerint a fluktuáció „kritikus” vagy „kihívást jelentő”. Bár a dolgozók 73%-a hosszú távon is a vendéglátásban képzelel el a jövőjét, 4-ből 1 mégis komolyan gondolkodott már az iparág elhagyásán. A fő elvándorlási okok: alacsony fizetés, kiégés, a karrierlehetőségek hiánya és a túlzott munkaterhelés. A szektor átlagos munkavállalói pályája mindössze 2 év, ami messze elmarad más iparágak normáitól.

A dolgozóknak a következőkre lenne szükségük ahhoz, hogy hosszabb távon elköteleződjenek: jobb bérekre, nagyobb rugalmasságra, egészségesebb munka-magánélet egyensúlyra és világos előrelépési utakra. Ezzel párhuzamosan a DEI - sokszínűség, esélyegyenlőség és befogadás - területén továbbra is jelentős lemaradás tapasztalható: bár a vendéglátás munkaerőjének 51%-a nő, a felsővezetői pozíciók mindössze 7%-át töltik be nők.

A technológiai és AI-megoldások iránt pozitív a dolgozók hozzáállása: 82% optimista az AI munkavégzésre gyakorolt hatásával kapcsolatban. Ugyanakkor az is látszik, hogy a vállalatok felkészültsége elmarad a munkavállalók várakozásaitól; csak 46% tartja úgy, hogy szervezetük készen áll az AI széleskörű bevezetésére. A technológia önmagában nem oldja meg a munkaerőhiányt: a siker kulcsa a jól támogatott változáskezelés, a képzés és a humán fókusz erősítése (Skift).

Unió hírek

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság - A jövő munkaereje

Az Európai Unióban két jelentős munkaügyi tanulmány készült el, amelyek alapvető iránymutatást adnak a következő évek foglalkoztatáspolitikájához. A dokumentumok bemutatásakor bejelentették, hogy évente több mint 10 milliárd euró áll rendelkezésre különböző készségfejlesztési programok finanszírozására. Mindez hozzájárulhat ahhoz, hogy az EU elérje 2030-ra kitűzött célját, a 78%-os foglalkoztatási rátát. Ennek érdekében az ágazatok közötti átmenetet segítő készségfordozhatóság és a mikrotanúsítványok széles körű elterjedése kiemelt szerepet kaphat.

Az uniós munkaerőpiacon jelenleg mintegy 51 millió fő tartozik a nem foglalkoztatott népességbe, amelynek körülbelül 8%-a különböző hátrányos helyzetű csoportokból kerül ki. Ennek a rétegnek a bevonása érdemben enyhíthetné a munkaerőhiányt. A bemutatott tanulmányok között szerepelt egy elemzés arról is, hogy az Egyesült Államok által bejelentett vámtarifák mintegy 400 000 európai munkahely megtartását veszélyeztethetik. A

tanácskozáson emellett megemlékeztek, hogy az Európai Bíróság november 11-én megerősítette a minimálbér-irányelvet, továbbá rámutattak: 10 foglalkoztatottból 1 az úgynevezett munkavállalói szegénység (in-work poverty) kategóriájába tartozik. A BusinessEurope képviselője hangsúlyozta, hogy a szociális dimenziók erősítése szorosan összefügg a gazdasági hatékonyság növelésével. Álláspontjuk szerint a hatékonyság javulása teremtheti meg azt a mozgásteret, amelyben a szociális intézkedések tovább bővíthetők. A következő fontos mérföldkő 2026 márciusában várható, amikor az EMCO bizottság részletesen foglalkozik majd az aktív munkaerőpiaci beavatkozásokkal, és előzetes döntés születhet a bevezetendő lépésekről. A szakértők kiemelték, hogy a rendszer rugalmasabbá tétele érdekében szükség van a munkahelymegőrző programok újraszervezésére. Hangsúlyozták, hogy ezeknek az intézkedéseknek nem szabad akadályozniuk, hanem támogatniuk kell a gazdasági szerkezetátalakulást – egy olyan folyamatot, amelyben az Egyesült Államok jelenleg jóval előrébb tart, mint az EU.

